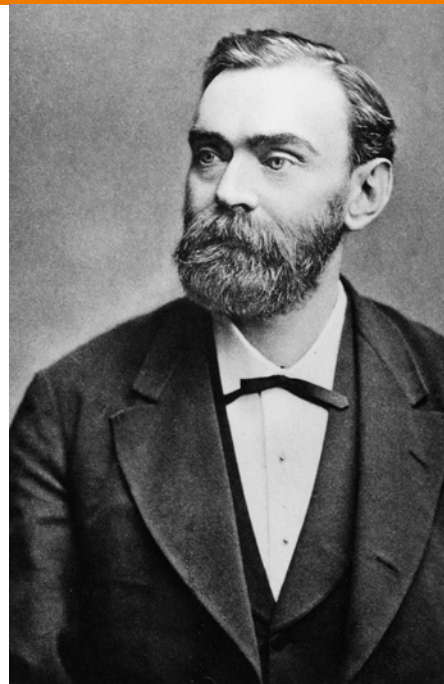

ALFRED BERNHARD NOBEL

1833-ban ezen a napon született Alfred Bernhard Nobel svéd kémikus, vegyész, mérnök, feltaláló, gyáriparos, a Nobel-díj megalapítója.

Az ifjú Nobel Stockholmban született és 1842-ig itt is járt iskolába. Ekkor édesapja, Immanuel Nobel építész és vállalkozó üzleti ügyei miatt Szentpétervárra költöztek, ahol az új körülmények ellenére is példás tanuló lett belőle. A történelem és irodalom iránti érdeklődése megváltozott, a kémia és vegyipar felé húzott a szíve. Amerikai és európai utazása során felvette a kapcsolatot a már akkor híres John Ericsson svéd-amerikai mérnökkel, illetve Ascarnio Sobrero olasz vegyészrel, a nitroglicerint feltalálójával. Tanulmányútja után pár évvel, 1857-ben adta be Szentpéterváron egy újfajta gázmérőről szóló első szabadalmát, melyet élete során több mint 300 másik találmány követett.

Az 1860-as évek elején a család visszatért Európába és Stockholm közelében robbanóanyag-gyárat alapítottak, mely egy tragikus esemény színterévé vált 1864-ben. Az üzemben 150 kg vegyi anyag robbant fel; a baleset 5 halálos áldozatot is követelt, többek között Nobel ifjabb testvére is ekkor vesztette életét. A történetek után csak lakott területen kívül lehetett robbanószerekkel kísérletezni, így új telephelyre költözött a Nobel-gyár, mely folyamatosan terjeszkedett. Nobel tökéletesítette a nitroglicerint felhasználásának módszerét és feltalálta a dinamitot, amelynek szabadalmi kérvényét 1867. szeptember 19-én nyújtotta be. Találmányainak segítségével hatalmas vagyonra és hírnévre tett szert.

1873-ban Franciaországba költözött, ahol teljes nyugalomban, a munkájának szentelte minden idejét. Egy tévedés volt az, ami elgondolkodtatta a svéd kémikust munkája hasznosságát illetően. Meggyőződése volt ugyanis, hogy a robbanószergyártással a békét képviseli, de mikor bátyja halálakor az újságban az ő halálát írták meg véletlenül, rádöbrent, hogy a világ ezt máshogy gondolja, csak a gyilkos találmányok „atyját” látják személyében. A halálhír kb. így szólt: Cannes-ban tegnap meghalt Nobel, a dinamit feltalálója, akit csak igen nehezen lehetne az emberiség jövőjének nevezni. Nobel svéd származású volt.” Ekkor fogant meg egy gondolat a fejében, mint utolsó jó cselekedet az emberiség számára, mellyel tisztára moshatja magát az emberek előtt és nem melleleg bebizonyíthatja korábbi szerelmének, Bertha Kinsky grófnőnek békeszeretétét. Végrendeletében utasítást adott arra, hogy a vagyonát stabil értékpapírokba fektessék, és azok kamatait osszák szét évente az arra érdemes kutatóknak, tudósoknak, akik munkájukkal olyat hoznak létre, mely az emberiség hasznára válik, vagy sokat tesznek a nemzetek közötti békéért.

Miután 1896. december 10-én szívrohamban meghalt, botrány tört ki végakarata körül. Az örökösök háborogtak, többen a végrendelet megsemmisítését követelték, mások azt kifogásolták, hogy miért kell külföldieknek adományozni a tetemes összegeket, még a sajtó is beszállt a vitába. Végül sikerült megvédeni a rendelkezést, és 1901-ben kiosztották az első díjakat a fizika, kémia, orvostudomány, irodalom területén, illetve a békéért tett erőfeszítésekért.

Források:

https://www.nobelprize.org/alfred_nobel/biographical/articles/life-work/
http://www.termeszetvilaga.hu/fizika_eve/tortenet/nobel/nob.html
http://www.ng.hu/Civilizacio/2004/10/Alfred_Nobel_a_dinamit_atyja
<https://www.britannica.com/biography/Alfred-Nobel>

Összeállította: Hajduk Zsófia

AGORA

TUDOMÁNYOS
ÉLMÉNYKÖZPONT
DEBRECEN